ОБЩИНА СУХИНДОЛ

СЪОБЩЕНИЕ

по реда на чл.26, ал.3 от Закона за нормативните актове

Относно: Изменение и допълнение на Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите, предоставяни в община Сухиндол

На основание чл. 26, ал. 3 и ал. 4 от Закона за нормативните актове във връзка с чл. 77 от Административно-процесуалния кодекс и с оглед гарантиране принципите на обоснованост, стабилност, откритост и съгласуваност, Община Сухиндол уведомява всички заинтересовани лица, че открива производство по промяна на подзаконов нормативен акт.

Формата за участие в производството по издаване на посочения акт от страна на заинтересованите лица и организации са писмени предложения и възражения, които могат да бъдат депозирани в деловодството на Община Сухиндол или на e-mail: kmet.suhindol.egov.bg, считано от 14.11.2025 г. Срокът за представяне на становища и предложения по проекта на Наредбата е тридесет дни, съобразно изискванията на чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Настоящото предложение е продиктувано от редица законодателни промени, въвеждащи изцяло нов подход към управлението на битовите отпадъци, както и нов начин на определяне на такса битови отпадъци. Като публично общинско вземане, уредбата на такса битови отпадъци на местно ниво е заложена в Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Сухиндол.

Причини, налагащи приемането на изменения и допълнения в подзаконовия нормативен акт:

През 2017 г. в Държавен вестник, бр. 88/03.11.2017 г. беше публикуван Закон за изменение и допълнение на ЗМДТ, въвеждащ ключови промени в определянето и администрирането на ТБО. Основната цел беше осигуряване на справедливост и по-точно разпределение на разходите за управление на отпадъците съгласно принципа „замърсителят плаща”, който е ключов елемент от политиките на Европейския съюз в областта на управление на

отпадъците. Въвеждането на принципа „замърсителят плаща“, ведно с всички промени в подзаконовата нормативна уредба, следваше да влезе в сила от 1 януари 2020 г. Поради редица обективни причини (законодателни, административни, финансови), общините в България се оказаха неподготвени за въвеждане на нов модел на управление на отпадъците.
Това наложи неколкократно отлагане на реформата в областта на отпадъците:

- през 2018 г., чрез обнародвания в Държавен вестник, бр.98/ 27.11.2018 г. ЗИД на Закона за корпоративното подоходно облагане, с което срокът беше променен на 1 януари 2022 г.;
- през 2021 г. чрез обнародвания в Държавен вестник бр. 14/17.02.2021 г. ЗИД на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и за преодоляване на последиците, срокът на влизане в сила се промени на „1 януари на втората година, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.“ или 1 януари 2025 г.;
- през 2024 г. чрез обнародвания ЗИД на Закона за местните данъци и такси в Държавен вестник бр. 81/24.09.2024 г. стана ясно, че промените влизат в сила от 1 януари 2026 г.

Основните законодателни промени в Закона за местните данъци и такси, които налагат и промяна в местната наредба, могат да бъдат обобщени в следните направления:

<u>I. Промяна в наименованията на услугите, предоставяни във връзка с управлението на битовите отпадъци</u>

Въпреки че няма съществена разлика с предходните текстове и определения в Закона за местните данъци и такси се налага прецизиране на трите вида услуги, съобразно новите изменения и допълнения в закона. Непроменен остава обхватът на задължените лица за такса битови отпадъци, а именно, лицата, задължени за данък върху недвижимите имоти.

<u>II. Промяна на цялостния модел на облагане с такса битови отпадъци</u>

Измененията в чл.67, ал.1 и ал.2 от ЗМДТ, съгласно които размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице се определя за календарна година при спазване на принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците, всъщност са отражение на принципа „замърсителят плаща“. Този принцип по същество е ръководен и на него се подчиняват всички изменения и допълнения в Наредбата по чл.9 от ЗМДТ.

<u>III. Промени на основите за определяне на размера на такса битови отпадъци</u>

Съгласно последните изменения и допълнения на Закона за местните данъци и такси водеща основа за определяне на такса битови отпадъци е

количеството отпадъци. Досега действащия закон даваше възможност, когато не може да бъде определено количеството отпадъци да се приложи друга основа, определена от Общинския съвет. Възползвайки се от тази разпоредба, Общинските съвети в по-голямата част от общините в Република България определят размера на такса битови отпадъци като промил от данъчната оценка на недвижимия имот. Транспонирането на принципа „замърсителят плаща“ наложи едно съществено изменение в ЗМДТ, според което когато се използва основа, различна от количеството отпадъци, тя не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарна цена.

В новия Закон за местните данъци и такси дефиницията на понятието „основа“ е показател, на базата, на който се разпределят разходите за сметка на таксата за битови отпадъци от одобрената план-сметка към задължените лица.

Количеството битови отпадъци се запазва като водеща основа за определяне размера на таксата за битови отпадъци, но в случаите, в които съществуват обективни обстоятелства, възпрепятстващи прилагането ѝ, се предвижда общинският съвет да може да приема основа или основи, различни от количеството, които обаче вече не могат да са обвързани с данъчната оценка на имота.

Чл.67, ал.8 от ЗМДТ дава възможност за избор от следните основи, разпределени по видове услуги:

1. за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота;

2. за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации:

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота;

3. за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината:

а) брой ползватели на услугата в имота;

б) разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

Към настоящия момент в Община Сухиндол такса битови отпадъци се определя на база данъчна оценка/балансова стойност на имота – за физически и юридически лица, като е дадена възможност на юридическите лица да декларират съдове за смет, съобразно количеството генерирани битови отпадъци.

Всяка от основите, изброени в Закона за местните данъци и такси имат и предимства и недостатъци, от гледна точка на практическото им прилагане:

1. индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост – при този модел отпадъците може да се изхвърлят в чували, предварително закупени от общината, оператори, вендинг автомати и други в зависимост от организацията, изнасят се в определен ден пред жилището или на определени места на улицата. Този модел се отличава с относително ниски разходи за оборудване, но с по-високи разходи за транспорт в сравнение с използването на контейнери, както и с по-високи разходи за труд, отнемат повече време при натоварване и разтоварване. Недостатъците на този модел са:
   - неудобство за съхранение на торбите за по-дълъг период в домовете на гражданите;
   - възможност за изхвърляне на отпадъци в други чували, за които не е заплатена такса за услугите по събиране и третиране на отпадъците;
   - възможност за разкъсване на торбите от животни и птици и замърсяване на околната среда;
   - възможност за изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, пренебрегвайки системите за организация и управление на отпадъците.
2. количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране – този модел предполага измерване на количеството отпадъци по домакинства, населени места, райони. Тук са възможни следните варианти:
   - поставяне на съдове за смет с внедрена система за идентификация на потребителите (чипове) и/или заключващ се механизъм и индивидуално измерване. Недостатъците са:
     - изисква се огромен финансов ресурс, а разходите за услугите по управление на отпадъците се разпределят върху гражданите, което би направило непосилно голям размера на дължимата такса битови отпадъци. И не става въпрос само за началните разходи, поддръжката на тези системи също е изключително скъпа.
   - поставяне на съдове на всяко домакинство и заплащане на база обем на съответния съд. Недостатъците на този подход са:

- множеството съдове за отпадъци предполагат удължаване на времето за обслужване на същите и забавяне на цялостния процес;
- увеличаващи се разходи за техника, съдове, транспорт, човешки ресурс, което оскъпява дължимата такса битови отпадъци;
- неприложим в зони с високо строителство и етажна собственост;
- при този модел е необходимо автомобилите да бъдат оборудвани с устройства за претегляне.

И при този модел е необходимо измерване на количеството, което изисква технологично оборудване и софтуер. Безспорно това е най-справедливия модел за изчисляване на дължимата такса за битови отпадъци, защото се основава на количество отпадък в обем, но изисква огромен финансов ресурс.

3. брой ползватели на услугата в имота – има дефиниция на понятието „ползвател“ в § 1, т.45 от ДР на ЗМДТ. Този подход, при положение, че има необходимата база данни, безспорно опростява определянето на размера на такса битови отпадъци в сравнение с по-сложните системи изискващи претегляне на отпадъка. Общините имат възможност да извличат данни освен от собствените си системи и от различни национални бази и системи – ЕСГРАОН, НАП, МОН, МФ, МРРБ, МТСП, МТ, RegiX . Използването на тези регистри за целите на администрирането на местните такси намалява административните разходи. Съвкупността от всички тези данни може да се ползва като основа за изготвяне на един относително справедлив модел за изчисляване на такса битови отпадъци. В допълнение, законът предвижда и възможност за декларативен режим за установяване на броя на ползвателите на съответната услуга в конкретния имот.

4. разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот - тази основа може да се приложи единствено при третия компонент на такса битови отпадъци – чистота на териториите за обществено ползване. При подготовката и анализа на цялостната нормативна уредба стигнахме до извода, че тази основа би била по-социално поносима и справедлива.

Липсва утвърден на национално ниво единен модел при внедряване на новите принципи в определянето на таксата, поради това общините следва да бъдат водени от спецификите на територията, техническата и финансова обезпеченост, нагласите на местната общност.

През годините се работи усилено, както на ниво Национално сдружение на общините в Република България, така и на местно ниво. Беше направен анализ на съществуващите системи за управление на отпадъците, оптимизация на процесите по управление на отпадъците, изработване на модели за въвеждане на новите основи за изчисляване на такса битови отпадъци.

Работната група от общинска администрация разгледа настъпилите промени в нормативната уредба и възможността за прилагането им на територията на общината. Обсъди се и опитът на другите общини на територията на страната. Направиха се следните заключения: Автомобилите, които извършват сметосъбиране преминават през територии, в които има жилищни и нежилищни имоти. Това не позволява да се определи точното количество отпадъци по квартали или зони, или през жилищни и нежилищни територии. Съществуват труднодостъпни за сметосъбиращата техника населени места. Затруднява се разграничението по вид отпадък. В контейнерите за битови отпадъци попадат растителни, строителни, производствени и друг вид отпадъци. Съответно се затруднява изчисляването на битовите отпадъци на база „количество“. При така действащата на територията на община Сухиндол, система за събиране на отпадъци, точното отчитане на генерирания обем отпадък от всяко домакинство или лице е почти невъзможно.

Към настоящия момент не е налична база за определяне размера на такса битови отпадъци според количеството битови отпадъци. На територията на община Сухиндол на общодостъпни места са разположени контейнери, поради което не може да се установи конкретното количество на битовите отпадъци отделно за всеки имот и въз основа на това, да се определи годишна такса за битови отпадъци. Към момента, индивидуалното изчисляване на такса за битовите отпадъци за всеки имот е практически невъзможно и неизгодно икономически. При така действащата на територията на общината, система за събиране на отпадъци, точното отчитане на генерирания обем отпадък от всяко домакинство или лице е възможно, само когато домакинството или лицето е единствен ползвател на съответните съдове за отпадъци. За въвеждане на реално измерване на количеството битови отпадъци е необходимо закупуване на техника, съдове и изграждане на обособени за събиране на отпадъци помещения/площи, назначаване на служители, които да контролират измерването и броя на ползвателите в сградите с режим на етажна собственост, както и внедряване на изцяло нова система за сметосъбиране и сметоизвозване. Необходимо е съдовете за събиране на отпадъците да бъдат снабдени с кантари и чипове за достъп, а сметосъбиращите машини да са снабдени с кантари, четци и бордови компютри. За всичко това трябва технологично време и огромен финансов ресурс, с какъвто общината към момента не разполага. От изложеното дотук става ясно, че е невъзможно определянето на такса битови отпадъци според генерираното количество отпадъци. Практиката показва, че съдовете на дадено място се ползват от съседни домакинства, офиси, магазини, къщи за гости, предприятия и други нежилищни имоти. Налагане на изискването, гражданите да закупуват от общината торби с определена вместимост и товароносимост и въз основа на тях да се определя такса, ще доведе до значителни ефекти, които ще се отразят негативно върху

размера на таксата по отношение на гражданите и общината. Честа практика е физическото увреждане на торбите и разпиляване на отпадъците по публичните пространства. Това от една страна ще намали компонента за количество отпадък, но ще увеличи компонента, който засяга почистването на териториите за обществено ползване. Опитът да се въведе задължение на гражданите да закупуват торби и въз основа на закупените торби да се определя количеството отпадъци, ще доведе до масово изхвърляне на битов отпадък на нерегламентирани места и до замърсяване на обществени пространства – улици, паркове, речни корита и др. За да не плащат висока такса, гражданите масово ще изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места и това ще доведе до по – големи разходи на общината, свързани с почистване на териториите за обществено ползване.

Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците и Закона за местните данъци и такси, Община Сухиндол е длъжна да предоставя на гражданите и юридическите лица услугите по събиране, извозване, обезвреждане на битови отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване. В правомощията на Общински съвет е да определя размер на таксите, като спазва определените в чл. 8, ал. 1 от ЗМДТ, принципи – възстановяване на пълните разходи на общината по предоставяне на услугата, създаване на условия за разширяване на предлаганите услуги, повишаване на тяхното качество и постигане на по-голяма справедливост при определяне и заплащане на местните такси. Според действащата към момента правна уредба, количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на Такса битови отпадъци, съгласно чл. 67 от ЗМДТ. Когато обаче съществуват обективни обстоятелства, които възпрепятстват този принцип, Общински съвет може да приеме други основи, на база на които да определя размера на таксата.
Законодателят е поставил в определена и императивна последователност начините на определяне размера на таксата. Следователно е предоставено на преценката на Общински съвет, кой от начините да избере в условията на оперативна самостоятелност. Проведените работни срещи и обсъжданията между общинските служители и материалите, които са предоставени от НСОРБ затвърждават мнението, че основите „брой ползватели на услугата“, „количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране“ и „разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот“, са приложими основи и достатъчно обективни, законни и справедливи. Същите могат да се приложат като основи за определяне на такса за битови отпадъци и ще съдействат за баланс между задълженията на общината да извършва ефективно и качествено услугите, без да води до сътресения и прекъсвания в предоставянето на услугите и ще е налице спазване на принципът „замърсителят/притежателят на отпадъците плаща“.

В заключение на гореизложеното, на база експертен анализ на видовете основи, предварителни изчисления за отделните основи, идентифициране на предимствата и недостатъците, както и практическата приложимост, отчитайки спецификите на нашата община, предлагаме да бъдат избрани следните основи за определяне на такса битови отпадъци:

1. за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране – брой ползватели на услугата в имота;

2. за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации - брой ползватели на услугата в имота;

3. за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината - разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

Предложените основи биха гарантирали относително справедливо разпределение на такса битови отпадъци. Изборът на тези основи, освен че отразява принципът „замърсителят плаща“, гарантира и по-справедливо разпределение на разходите, както и прилагане на принципа „понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците“.

В предложения вариант на наредбата, във връзка с предложената основа „брой ползватели“ са определени категориите ползватели на услугата в жилищни и нежилищни имоти, съобразно дефиницията в § 1, т.45 от ЗМДТ, като допълнително е развито понятието „лица, които пребивават в имота на друго основание“. След направени изчисления, анализи на второстепенни разпоредители на общината и различни по предназначение нежилищни имоти се установи, че за част от категориите следва да се приложи коригиращ коефициент. Целта на тези коефициенти е постигане на справедлив модел за изчисление на такса битови отпадъци и отразява времето на пребиваване на съответната категория лица в имота. По този начин се постига и социална поносимост на дължимата такса битови отпадъци.

Данните, които ще бъдат използвани за определяне броя на ползвателите са ясно дефинирани в различните официални регистри. Предвидена е възможност, освен за служебно установяване на данни, гражданите да подават декларации, както при промяна на данните, така и при придобиване на имот в определени срокове от настъпване на обстоятелствата.

За целите на данъчното облагане за 2026 г. е предвидено данните да бъдат набавени по служебен път.

В проекта на Наредба са определени и хипотезите, при които не се дължи такса за някоя/някои от услугите.

Разработени са образци на декларации за жилищни, нежилищни имоти, за имоти, в режим на етажна собственост, както и за освобождаване от такса

битови отпадъци. За осъществяване на контрол по отношение на декларираните обстоятелства ще бъдат извършвани проверки от служителите в отдел „Местни приходи“, съобразно правомощията им.

Цели, които се поставят с приемането на нормативния акт:

С предложения проект на наредба се цели да се приеме нов начин за изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци при прилагане на основите, приети в Закона за местните данъци и такси. Към настоящия момент считаме, че подходящи основи за определяне на такса за битови отпадъци с оглед спецификите на община Сухиндол е:

А) брой на ползвателите за първите две компоненти на ТБО и според разгънатата застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот за третата компонента на ТБО, относно граждани и предприятия, притежаващи жилищни имоти.

Б) брой ползватели за граждани и предприятия, притежаващи нежилищни имоти за първите две компоненти, а за услугата „поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищни образувания на територията на общината“ – разгърнатата застроена и незастроена площ на имота.

С предложените промени на Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Сухиндол се цели:

- спазване на разпоредбите на ЗМДТ и регламентирания в него принцип при определяне на размера на таксите да се възстановяват разходите на общината по предоставяне на услугата и определяне на размер на такса за битови отпадъци, който ще доведе до оптимизиране на необходимите средства;
- определяне на ТБО според калкулираните реални разходи за дейностите, които извършва Община Сухиндол за предоставяне на услугите;
- постигане на социална справедливост;
- съответствие и избягване на противоречия на текстовете от Наредбата с нормите на Закона за местните данъци и такси;
- спазване принципите за откритост, публичност и граждански контрол върху дейността на местните власти, конкретно при определяне размера, реда и начина на събиране и освобождаване от заплащане на местните такси и цени на услуги на територията на общината.

В проекта на наредба е предвидено пълно изменение на Раздел I „Такса битови отпадъци“ на Глава Втора „Местни такси“.

Финансови средства, необходими за прилагането на новата уредба:

За прилагането на новите текстове от Наредбата, не са необходими допълнителни финансови средства на Община Сухиндол.

Очаквани резултати от прилагането, включително финансовите ако има такива:

В проекта на Наредба се очаква да се приложи по-лесно вече въведеният принцип „замърсителят плаща“, който представлява финансов стимул, както за лицата да намалят количеството на генерираните отпадъци, така и за общините да оптимизират разходите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъците. Този принцип е мярка, която би следвало да стимулира разделното събиране, рециклирането и компостирането на отпадъците. Съгласно промените в ЗМДТ и Наредбата на МС обстоятелствата, които имат значение за изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци, както и всяка тяхна промяна, ще бъдат установявани служебно или чрез подаване на декларация от задължените лица, както и от управителя или председателя на етажната собственост по ред, определен в наредба. Законосъобразност на подзаконовия нормативен акт. Наредба за изменение и допълнение на Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Сухиндол, ще допринесе за уеднаквяване на нормативната уредба, уреждаща тази материя, с нормативните актове от по-висок ранг.

Приемане на актуална нормативна база свързана с местните такси, конкретно с Такса за битови отпадъци;

Повишаване на приходите в общинския бюджет и възможност за частично покриване на разходите на общината, които прави за дейността чистота с оглед осигуряване на необходимите минимални средства за качествено извършване на тази услуга.

Осъществяване на граждански контрол върху работата на администрацията.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Наредбата за изменение и допълнение в Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Сухиндол е подзаконов нормативен акт, изготвен в съответствие с нормативните актове от по-висока степен, както и с приложимото европейско законодателство.

При изработването на проекта за Наредба за изменение и допълнение на Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Сухиндол са спазени принципите на необходимост, обоснованост, предвидимост, откритост, съгласуваност, субсидиарност, пропорционалност и стабилност.

Принцип на необходимост – необходимо е приемането на допълнение и изменение на Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Сухиндол с оглед спазване на нормативната уредба, регламентираща дейността на общината, свързана със справедливото определяне на такса битови отпадъци.

Принципът на обоснованост – обосновано е приемането на допълнение и изменение на Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Сухиндол, тъй

като наличието на такава Наредба е задължение на общинската администрация, произтичащо от Закона за местните данъци и такси.

Принципите на предвидимост и откритост са спазени – проектът с мотивите и предварителната оценка на въздействието на проекта за допълнение и изменение на Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Сухиндол са публикувани на официалния сайт на община Сухиндол за становища и предложения от заинтересованите групи.

Принципът на съгласуваност – при наличие на предложения се предвижда публично обсъждане със заинтересованите групи на проекта за допълнение и изменение на Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Сухиндол, като ще бъдат взети предвид направени в хода на обсъждането предложения.

При изработване на проекта за допълнение и изменение на Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Сухиндол е спазен чл.18 а от ЗНА, както и разпоредбите на глави II и III от ЗНА.

Във връзка с гореизложеното, предлагам на Вашето внимание следния

ПРОЕКТ ЗА РЕШЕНИЕ:

На основание чл. 21, ал. 1, т. 23, и ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, във връзка с Глава Трета, Раздел I от Закона за местните данъци и такси, при спазване на чл. 8, чл. 26, ал. 2, чл. 28 от Закона за нормативните актове, чл. 76, ал. 3 и чл. 77 от Административнопроцесуалния кодекс, Общински съвет Сухиндол

§1. Приема Наредба за изменение и допълнение в Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Сухиндол.